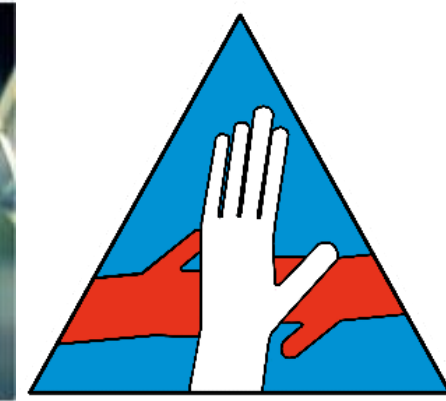
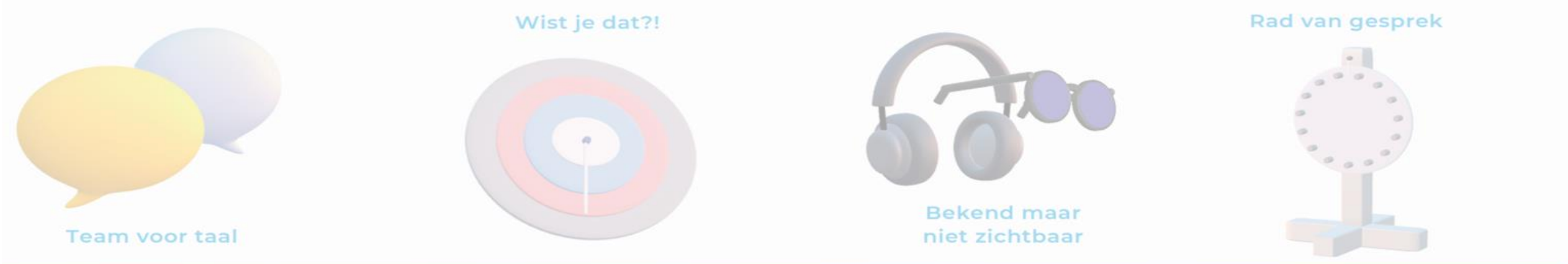

Werken aan inclusie, veiligheid en rechtvaardigheid

Inclusief samenwerken in de zorg rond mensen met een verstandelijke beperking

- TIP: Gebruik alleen de slides uit deze powerpoint die je kan benutten voor jouw workshop!
- Bij elke tool staat wat relevante theorie. Kijk wat je daarvan wilt gebruiken

Colofon

- Deze powerpoint hoort bij de lesbrieven die gemaakt zijn bij de verschillende tools/prototypes. Niet alle tools/prototypes zijn beschikbaar, desalniettemin kan met behulp van dit materiaal gewerkt worden aan de doelstellingen van de tools.

Door: Mariken Swaak, Rian Koot en Sascha van Gijzel

Kenniscentrum Sociale Innovatie

Utrecht, 2024

Meer informatie Sascha.vangijzel@hu.nl

Inhoud

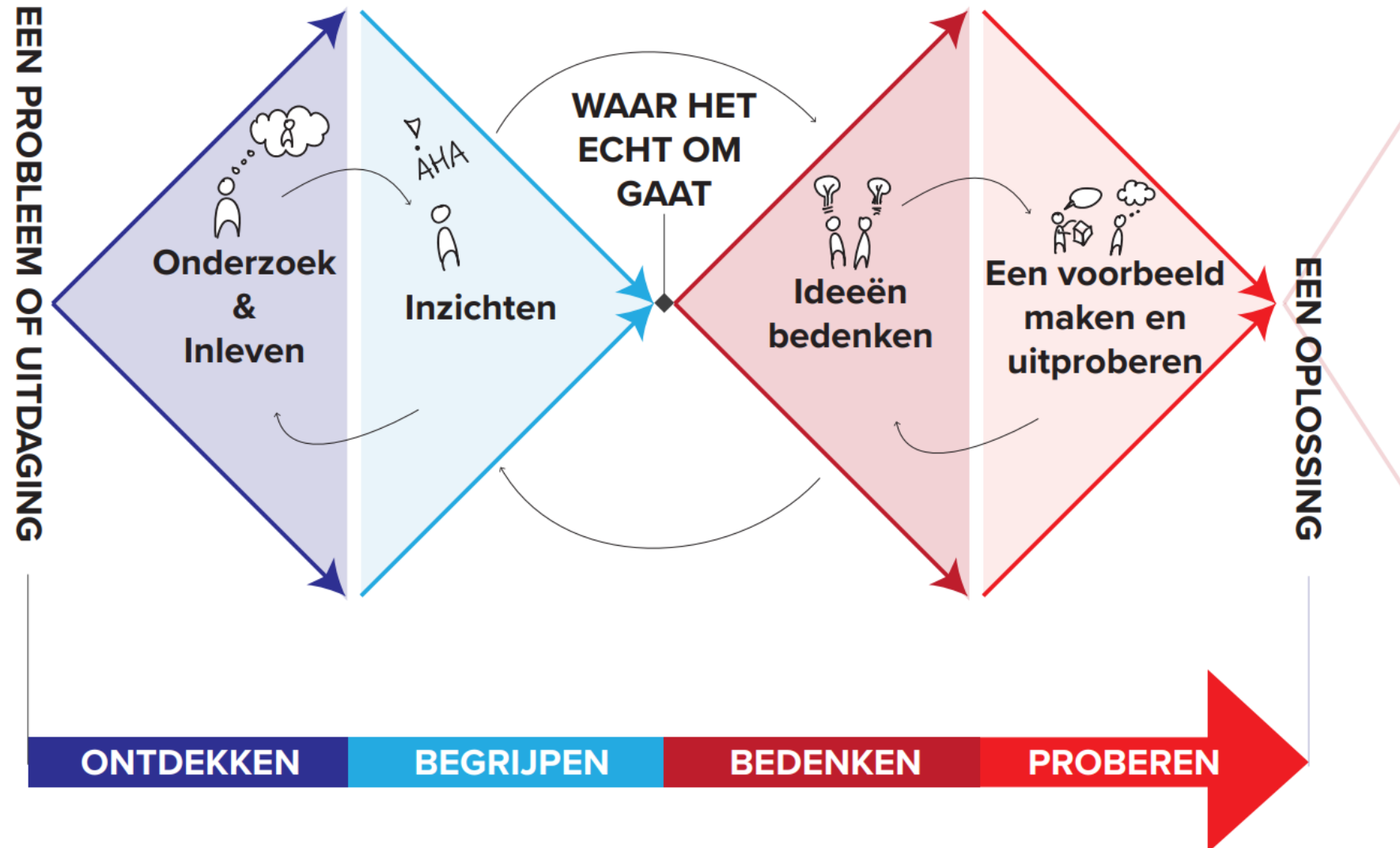
- Informatie over het project
- Algemene theorie
 - Steunend Relationeel Handelen (SRH)
 - Waardigheidscirkel
- Team voor Taal
 - Theorie: Niveaus van communicatie
- Rad van Gesprek
 - Ervaringsverhaal en opdrachten
- Wist je dat?
 - Theorie: Wederkerigheid
- Bekend Maar Niet Zichtbaar
 - Theorie presentie en perspectiefwisseling

Informatie over het project

Doel

- Het project beoogde de communicatie en samenwerking tussen naasten, cliënten met een verstandelijke beperking en hun ondersteuners te verbeteren.
- Het project ontwikkelde concrete methoden en hulpmiddelen die bijdragen aan dialoog, gedeelde besluitvorming en de vormgeving van persoonlijke toekomstplannen en ondersteuningsplannen. Deze kennis kan zowel in het onderwijs als de beroepspraktijk gebruikt worden.

DUBBELE DIAMANT

Het team

Meer informatie over het project

- [Inclusief samenwerken rond mensen met een verstandelijke beperking | Hogeschool Utrecht \(hu.nl\)](#)

Theorie

Steunend Relationeel Handelen

Vier kernhandelingen
Werken aan goede ondersteuning

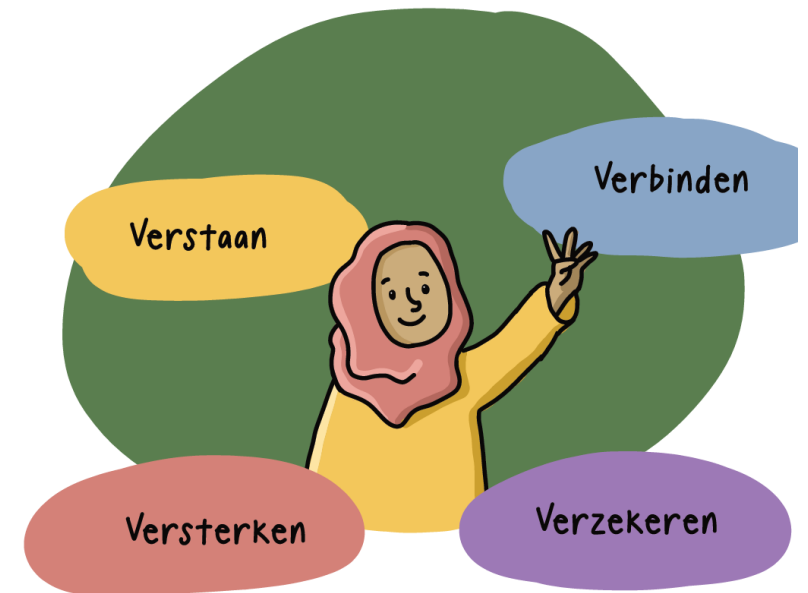
Verbinden: het aangaan van een persoonlijke verbinding met de cliënt en zijn netwerk.

Versterken: Benutten en vergroten van iemands mogelijkheden

Verzekeren: Zorgen voor veiligheid en houvast in wonen, werken en activiteiten

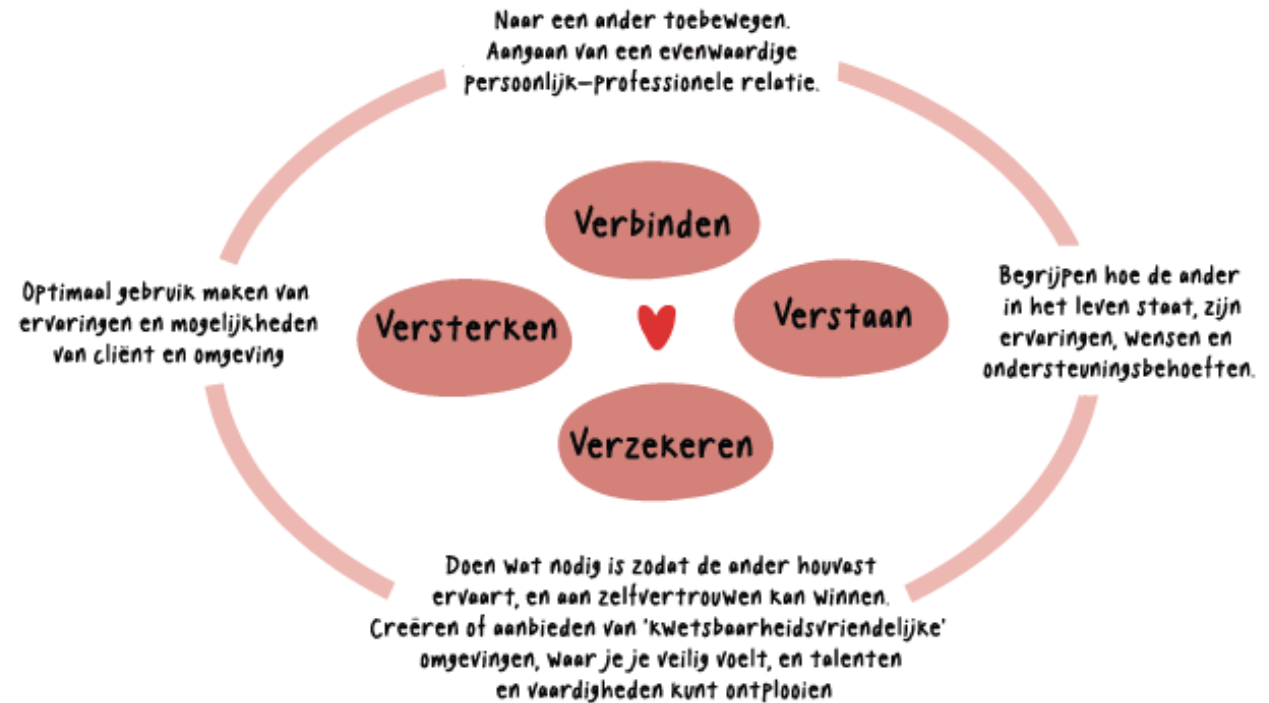
Verstaan: Samen duidelijk krijgen wat voor de client belangrijk is

Klik voor het boekje [Steunend Relationeel Handelen](#)

4

Kernhandelingen SRH

Waardigheidscirkel

Geef bij elke vorm van vernedering of onwaardige bejegening (kind, monster, voorwerp, leegte) een voorbeeld uit de praktijk of uit je eigen leven.

Bespreek met je buur wat er nodig zou zijn om tot waardige samenwerking te komen.

Wist je dat?!

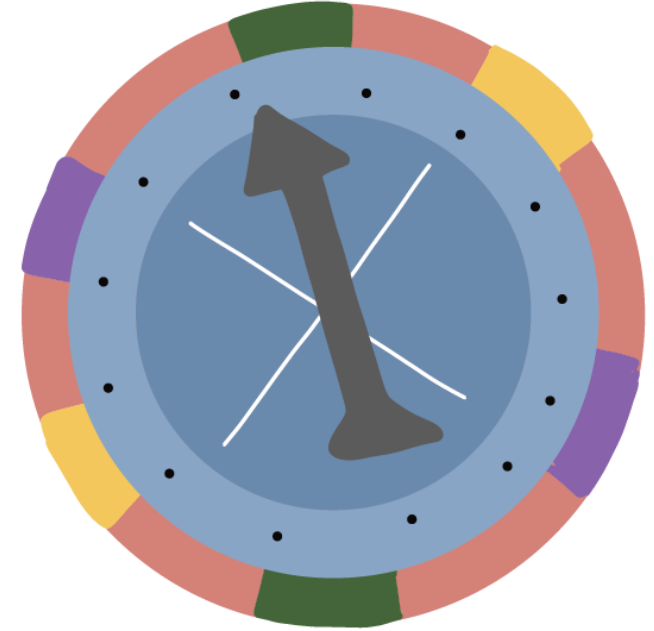
- [Filmpje wist je dat? \(hu.nl\)](http://hu.nl)

Wist je dat?!

Doelen:

- Vergroten vertrouwen in elkaar
- Op een andere manier in gesprek
- Elkaar leren kennen van mens tot mens

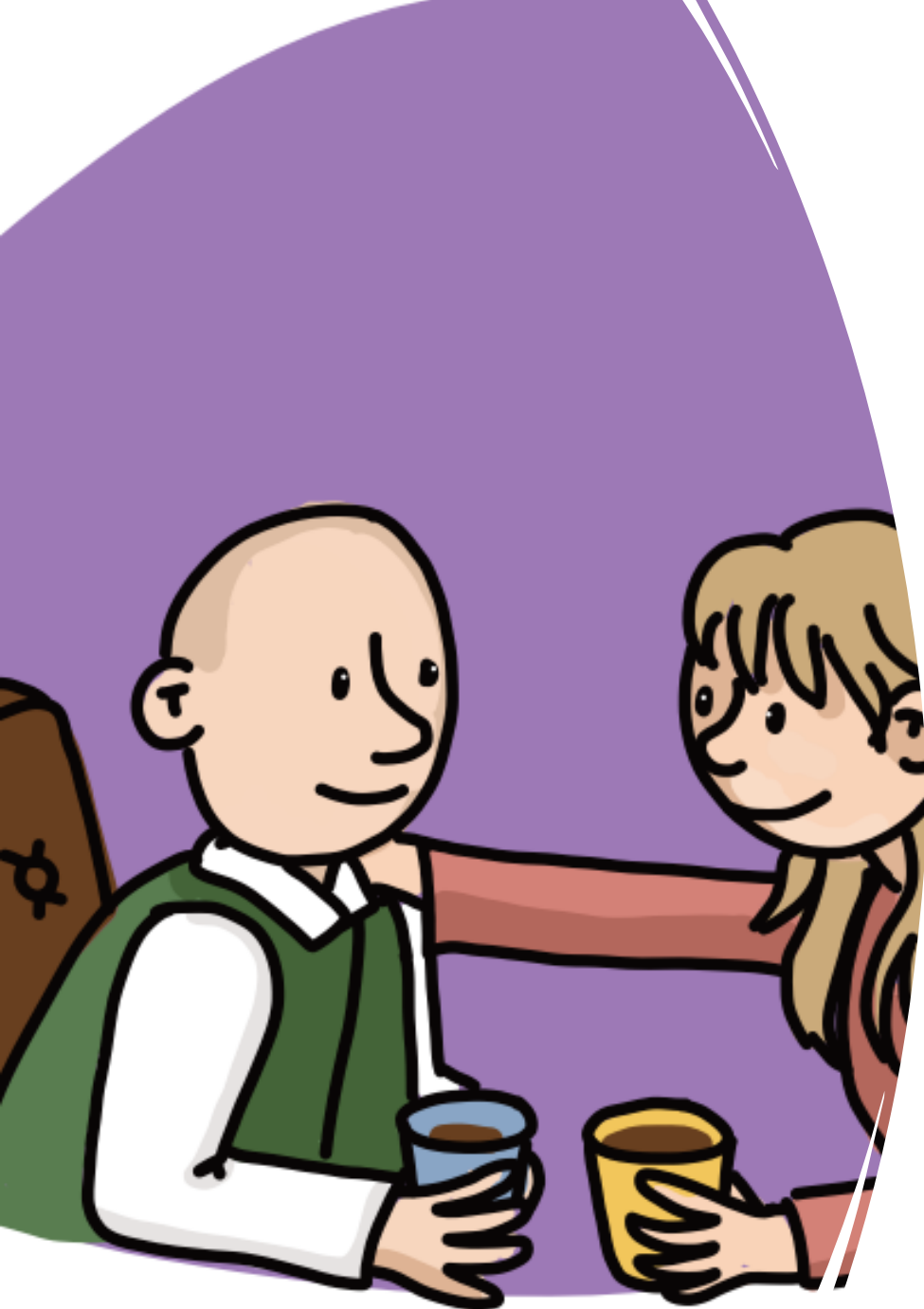
Wederkerigheid

Balans tussen geven en nemen

"in gezonde relaties zijn de betrokkenen vrij om aan elkaar te geven, voor elkaar te zorgen én om van elkaar te ontvangen"

Nagy (In: Van Ieperen-Schelhaas, 2016)

"Ik wist helemaal niet dat mijn begeleider ging trouwen dat weekend. Had ik best leuk gevonden om te weten, had ik misschien een kaartje gegeven."

Ervaring van een cliënt: het belang van goed kennismaken én van goed afscheid nemen

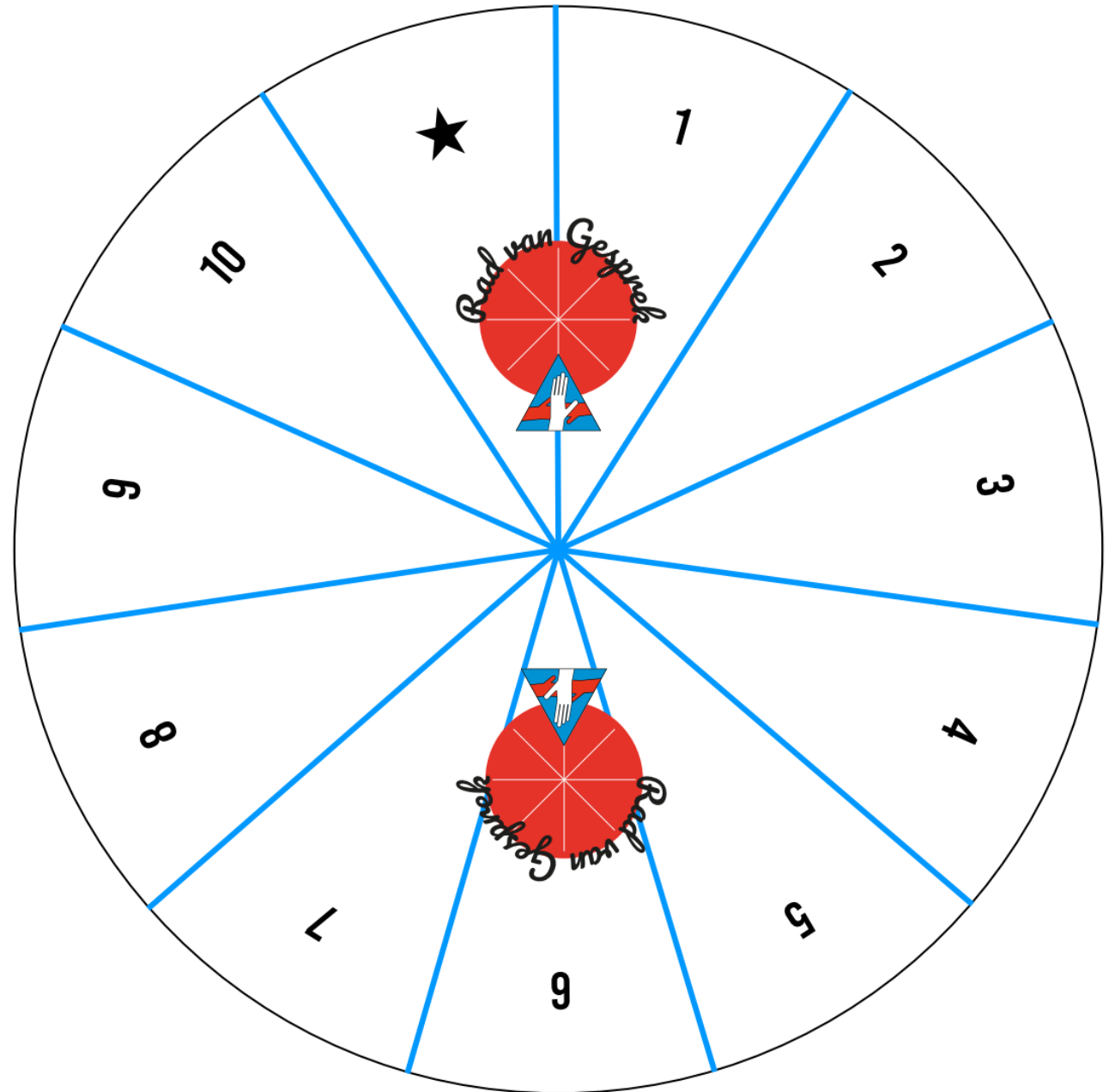
“Toen ik weer ging werken, bleek één van de begeleiders niet meer op de dagbesteding te werken. Ze was geen afscheid van me komen nemen. Ik vind het heel erg dat dat niet meer kan. Voor mij voelt dat niet gelijkwaardig”

Wat denk je dat hier is misgegaan?

Welke misvatting speelde er mogelijk bij de begeleider?

Rad van Gesprek

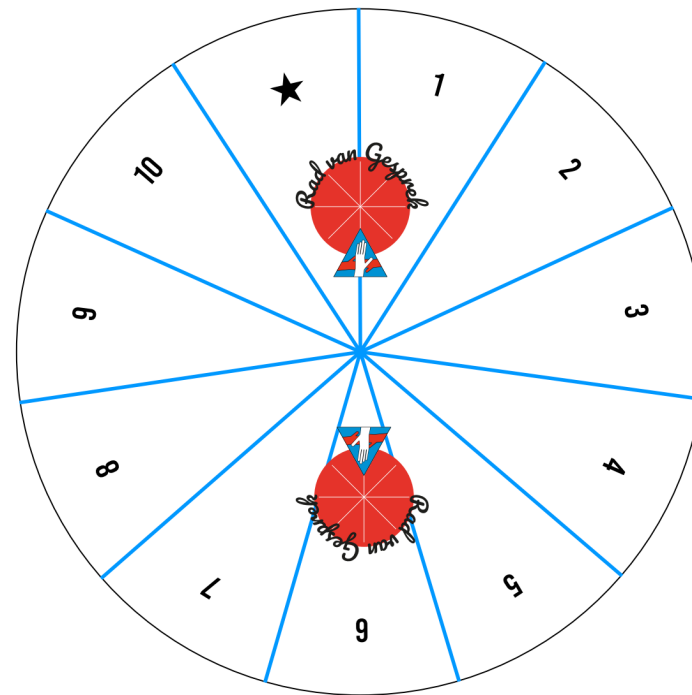
Filmpje Rad van Gesprek
(hu.nl)

Rad van Gesprek

Doelen

- kennismaken met elkaar, afspraken en verwachtingen
- afstemmen, bespreken wat ieder belangrijk vindt in de omgang met elkaar
- aandachtspunten in de communicatie met elkaar afstemmen.
- een hoop lol hebben met elkaar.

Een ervaringsverhaal: WIE DOET NOU WAT?

Hallo ik ben Bernadette, moeder van Niels, een man van 35 met een matig verstandelijke beperking.

En ik mis een heldere taakomschrijving voor iedereen, die betrokken is bij de begeleiding van mijn zoon. Vaak moeten naasten over dezelfde praktische zaken aan de bel trekken, en dit kost hen veel tijd en frustratie.

In teams zou duidelijk moeten zijn wie meldt dat de schooltas stuk is, wie let op de kapotte schoenen voordat ze kapot zijn, een reservepaar regelt, wie checkt dat er opgeladen batterijen zijn, de Tv het doet, matras wordt gekeerd of vervangen? Of mijn zoon in de winter in zomerjas loopt of in de zomer in winterpyjama slaapt? In de afgelopen 11 jaar is dat deze moeder....maar wat wanneer ik er niet meer ben?

Oefenen

1. Bedenk 3 manieren hoe je de mensen die je begeleid nog op een andere manier kan leren kennen
2. Hoe benut jij de ervaringskennis van het netwerk van jouw cliënten? Geef een voorbeeld van wat je dat opleverde.
3. Bedenk met je buur 3 vragen die jij in het rad zou stoppen. Wat vind jij belangrijk voor goede samenwerking?

Bekend Maar Niet Zichtbaar

...is een ervaring

[Bekend maar niet zichtbaar \(hu.nl\)](http://hu.nl)

Bekend Maar Niet Zichtbaar

Doelen:

- Goede samenwerking
- Rekening houden met elkaar

In de schoenen stappen van iemand die allerlei prikkels of beperkingen ervaart die belemmerend kunnen werken. Hoe werk je nog goed samen?

Presentie en perspectiefwisseling

- Leren de wereld waar te nemen vanuit het perspectief van de ander
 - Ervaren betekenis van regels, procedures en diensten leren kennen
 - Wat is de logica, de samenhang en redelijkheid?
 - Waar draait het om in iemands leven?
- Begrijpen is belangrijker dan aan doelen werken
- Werker is solidair en kiest perspectief van client

Bespreek samen 1 van de volgende vragen:

1. Bespreek een situatie waarin je zelf niet werd betrokken in een samenwerking. Wat deed dat met je? Hoe reageerde jij erop?
2. Wat kunnen anderen aan jou merken als je overbeladen bent? Wat heb jij dan nodig? (Hoe) maak je dit bespreekbaar met mede(studenten), collega's en/of cliënten?
3. Wat doe jij om mensen te betrekken als je samen moet werken? Wanneer vind je dat moeilijk?

TEAM VOOR TAAL

- [Video Team voor Taal \(hu.nl\)](https://hu.nl)

Team voor Taal

Doelen:

- het vinden van woorden die als prettig worden ervaren;
- het vinden van de juiste toon;
- het vinden van woorden die iedereen kan begrijpen.

Voor cliënten en naasten speelt taal daar een belangrijke rol in. Sommige woorden komen negatief over. Het is fijn om samen te kijken naar welke woorden dan wel passend zijn.

- Voorbeeld: *‘Een moeder vindt het woord ‘professional’ vervelend als aanduiding van de begeleiders die haar dochter ondersteunen. Alsof mijn jarenlange kennis van het leven van mijn dochter als moeder er niet toe doet.’*

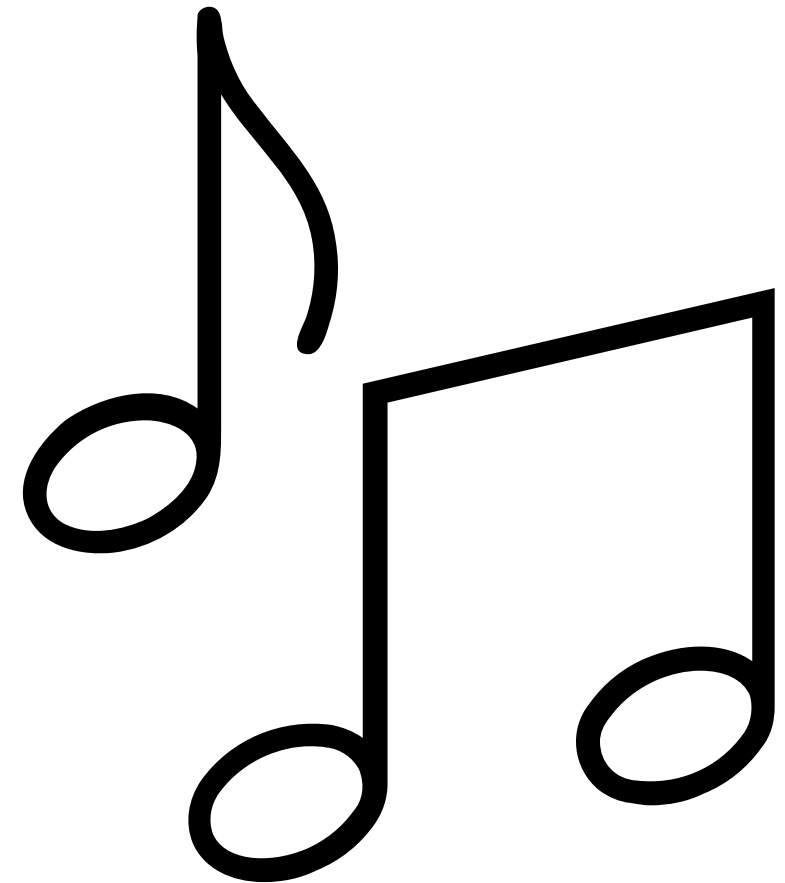
Belang communicatie en taal voor kwaliteit van bestaan (hoofdstuk 3, Steunend Relationeel Handelen)

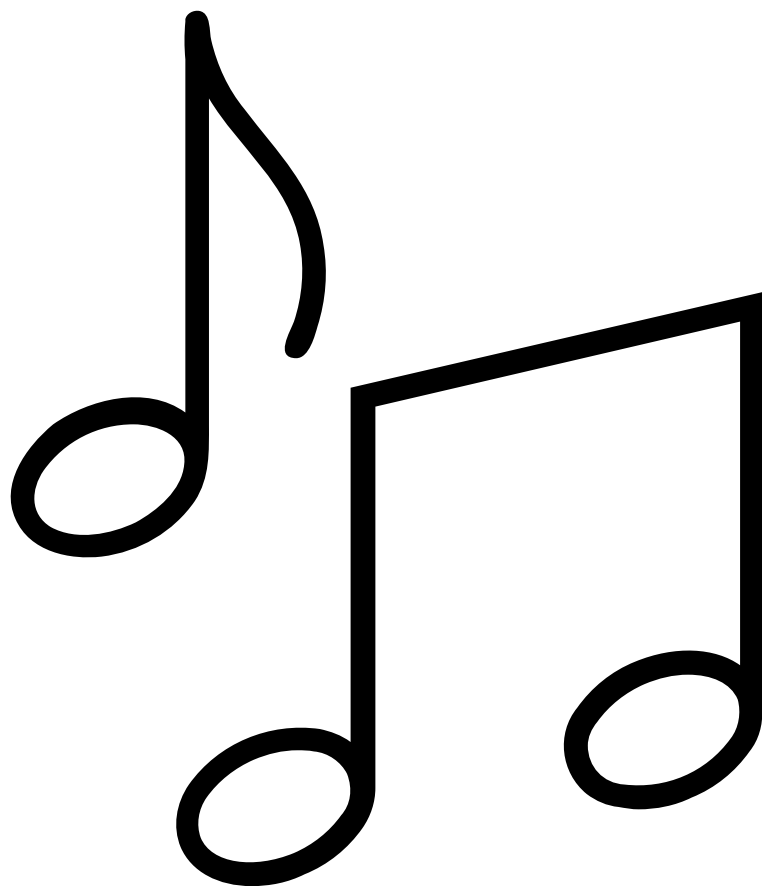
- Is toegang tot deelnemen aan de samenleving.
- Om goede keuzes te kunnen maken heb je begrijpelijke informatie nodig. En de mogelijkheid met anderen van gedachten te kunnen wisselen
- Communicatie speelt een rol in het ontwikkelen van competenties en de keuze voor activiteiten
- Respect en waardigheid komen tot uitdrukking in communicatie. In taal en woordgebruik creëren we de werkelijkheid.
- Relaties worden gevormd door communicatie.
- Je uiten helpt bij stressregulatie.

Communicatie: *De toon maakt de muziek*

3 aspecten op het relationele niveau van communicatie:

- Het expressieve aspect: wat je tot uitdrukking brengt over jezelf
- Het relationele aspect: wat je tot uitdrukking brengt over de ander
- Het appellerende aspect: wat je wilt van de ander

Oefening

Wat wordt er op relationeel niveau gezegd met deze zinnen?

- “Volgens mij is die wastafel niet schoon.”
- “Heb je nu weer dezelfde kleren aan?”

Inclusieve communicatie is positief en krachtgericht

Het sluit aan bij:

- Wat iemand zelf belangrijk vindt;
- Wat past bij de culturele achtergrond;
- Waar iemand wel en niet toe in staat is.

Wat zou je dan wel kunnen zeggen?

Tips voor Taal

- Spreek toegankelijke taal en vermijd jargon
- Gebruik namen in plaats van cliënt of patiënt
- Gebruik taal dat positief van karakter is
- Gebruik taal die hoop uitademt
- Dossiers schrijven in toegankelijke taal
- Gebruik visuele middelen die je taal ondersteunen

Welke visuele middelen gebruik jij in de praktijk?

“Met Borderliners moet je altijd veel
afstand houden”

“Studenten willen toch alleen maar hun
toets halen”

Aan welk woorden of
zinnen heb jij een hekel
als er over of tegen jou
gepraat wordt?!

„dan maken we even een
briefje en dan kun jij even een
boodschapje doen..”

Hé wijffie
Lekker autistisch van je!

“Dat kunnen LVB-
ers toch niet”

Welke teksten die
belangrijk voor je zijn,
zijn moeilijk te
begrijpen?

Check jij weleens hoe
jouw woordkeuze
overkomt op de ander?

Filmpjes

- [Team voor Taal \(hu.nl\)](https://www.teamvoortaal.nl)
- [Rad van Gesprek \(hu.nl\)](https://www.radvangesprek.nl)
- [wist je dat? \(hu.nl\)](https://www.wistjedadat.nl)
- [Bekend maar niet zichtbaar \(hu.nl\)](https://www.bekendmaarnietzichtbaar.nl)

Meer informatie

Sascha.vangijzel@hu.nl

[Inclusief samenwerken rond mensen met een verstandelijke beperking
| Hogeschool Utrecht \(hu.nl\)](#)

